

СТЕНОГРАФСКЕ БЕЛЕШКЕ
НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ
КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ГОДИНА 8

БЕОГРАД 1939 ГОДИНЕ

КЊИГА 1

V ПРЕТХОДНИ САСТАНАК

НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ
КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ДРЖАН 16 ФЕБРУАРА 1939 ГОДИНЕ У БЕОГРАДУ

ПРЕТСЕДАВАЛИ:

ПРЕТСЕДНИК ВЕРИФИКАЦИОНОГ ОДБОРА

ВОЈКО ЧВРКИЋ

И

ПРЕТСЕДНИК НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

МИЛАН СИМОНОВИЋ

СЕКРЕТАР

ДУШАН ПАНТИЋ

Присутни г. г. Министри: Претседник Министарског савета и Министар унутрашњих послова Драгиша Ј. Цветковић, Министар саобраћаја др. Мехмед Спахо, Министар просвете Стеван Ђирић, Министар грађевина др. Михо Крек, Министар без портфеља др. Џафер Куленовић, Министар војске и морнарице армијски генерал Милутин Ђ. Недић, Министар без портфеља Анте Мastroвић, Министар без портфеља Франц Сној, Министар трговине и индустрије Јеврем Томић, Министар пошта, телеграфа и телефона Јован Алтипармаковић, Министар социјалне политике и народног здравља Милоје Рајаковић, Министар шума и рудника Љубомир Пантић, Министар без портфеља др. Бранко Миљуш, Министар пољопривреде Никола Бешлић, Министар физичког васпитања народа Буро Чејовић, Министар иностраних послова др. Александар Цинцар-Марковић, Министар финансија Војин Ђурчић

ПОЧЕТАК У 9.50 ЧАСОВА

САДРЖАЈ:

Пре дневног реда: 1 — Читање и усвајање записника III и IV претходног састанка;

2 — Саопштење Указа о образовању Краљевске владе г. Драгише Ј. Цветковића;

3 — Комеморативни говор Претседника Верификационог одбора Војка Чвркића поводом смрти црквеног поглавара католичке цркве Папе Пија XI;

4 — Саопштење извештаја Верификационог одбора о оставци на положај претседника Верификационог одбора Стевана Ђирића, Министра просвете и о избору новог претседника Војка Чвркића;

5 — Саопштење о подношењу оставки народних посланика на посланичке мандате;

6 — Саопштење о подношењу оставки народних посланика на положаје претседника општина;

7 — Саопштење о подношењу оставке на посланички мандат Угрин Јоксимића;

8 — Саопштење молбе за осуство народног посланика др. Бранка Николића;

9 — Саопштење изјаве опозиционих посланика из Удружене опозиције.

Говорници: Претседник Верификационог одбора Војко Чвркић, привремени секретар Душан Пантић, Тришко Жугић.

Дневни ред: Избор сталног Претседништва Народне скупштине: Претседника, три потпретседника и пет секретара.

Говорници: Претседник Верификационог одбора Војко Чвркић, Претседник Народне скупштине Милан Симоновић.

Претседник Верификационог одбора Војко Чвркић: Господо народни посланици, отварам V претходни састанак Народне скупштине. Позивам привременог секретара г. Пантића да изволи прочитати записник III претходног састанка.

Привремени секретар Душан Пантић прочита записник III претходног састанка Народне скупштине.

Претседник Верификационог одбора Војко Чвркић: Има ли ко од госпoде народних посланика да стави какву примедбу на прочитани записник? (Гласови: Нема!) Примедаба нема, објављујем да је записник примљен. Изволите чути записник IV претходног састанка Народне скупштине.

Привремени секретар Душан Пантић прочита записник IV претходног састанка Народне скупштине.

Претседник Верификационог одбора Војко Чвркић: Има ли ко од госпoде народних посланика да стави какву примедбу на прочитани записник? (Гласови: Нема!) Примедаба нема, објављујем да је прочитани записник примљен.

Госпoдо народни посланици, изволите чути Указ о усвајању оставке владе г. др. Милана Стојадиновића и именовању владе г. Драгише Цветковића.

Привремени секретар Душан Пантић (чита):

„У ИМЕ
ЊЕГОВОГ ВЕЛИЧАНСТВА
ПЕТРА II

по милости Божјој и вољи народној
КРАЉА ЈУГОСЛАВИЈЕ
КРАЉЕВСКИ НАМЕСНИЦИ

Уважавајући оставку коју су поднели:
Претседник Министарског савета и Министар иностраних послова Стојадиновић Др. Милан;
Министар саобраћаја Спахо Др. Мехмед;
Министар правде Симоновић Милан;
Министар пољопривреде Станковић Светозар;
Министар просвете Кујунџић Богољуб;
Министар социјалне политике и народног здравља Цветковић Драгиша;

Министар шума и рудника Стошовић Добривоје;

Министар финансија Летица Душан;
Министар грађевина Крек Др. Михо;
Министар без портфеља Ђорђевић Војислав;
Министар без портфеља Куленовић Др. Џафер;
Министар војске и морнарице армијски генерал Недић Милутин;

Министар трговине и индустрије Кабалин инж. Никола;

Министар физичког васпитања народа Мастровић Анте;

Министар пошта, телеграфа и телефона Јовановић Панта;

Министар унутрашњих послова Аћимовић Милан;

Министар без портфеља Сној Франц, — разрешавају их од дужности и стављају на расположење, а постављају:

За Претседника Министарског савета и Министра унутрашњих послова Цветковића Ј. Драгишу, Министра на расположењу и народног посланика;

За Министра саобраћаја Спаху Др. Мехмеда, Министра на расположењу и народног посланика;

За Министра просвете Ђирића Стевана, народног посланика и бившег Претседника Народне скупштине;

За Министра грађевина Крека Др. Миху, Министра на расположењу и народног посланика;

За Министра без портфеља Куленовића Др. Џафера, Министра на расположењу и народног посланика;

За Министра војске и морнарице армијског генерала Недића Ђ. Милутина, Министра на расположењу;

За Министра без портфеља Мастровића Анта, Министра на расположењу и народног посланика;

За Министра без портфеља Сноја Франца, Министра на расположењу и народног посланика;

За Министра трговине и индустрије Томића Јеврема, народног посланика;

За Министра пошта, телеграфа и телефона Алтипармаковића Јована, народног посланика;

За Министра социјалне политике и народног здравља Рајаковића Милоја, народног посланика;

За Министра шума и рудника Пантића Љубомира, народног посланика;

За Министра без портфеља Миљуша Др. Бранка, народног посланика;

За Министра пољопривреде инж. Бешлића Николу, народног посланика;

За Министра физичког васпитања народа Чевковића Ђуру, народног посланика;

За Министра правде Ружића Др. Виктора, бившег бана;

За Министра иностраних послова Цинцармарковића Др. Александра, опуномоћеног министра и изванредног посланика у Берлину; и

За Министра финансија Ђуричића Војина, управника Државне хипотекарне банке.

Претседник Министарског савета и Министар унутрашњих послова нека изврши овај Указ.

5 фебруара 1939 год.
у Београду

ПАВЛЕ, с. р.

Др. Р. СТАНКОВИЋ, с. р.

Др. И. ПЕРОВИЋ, с. р.

Претседник Министарског савета
и Министар унутрашњих послова,
Драгиша Ј. Цветковић, с. р.

(Сви народни посланици саслушали су читање Указа стојећи и пропратили бурним и једнодушним усклицима: Живео Краљ!).

Претседник Верификационог одбора Војко Чвркић: Госпoдо народни посланици, прочитани Указ Његовог Величанства Краља прима се на знање.

Госпoдо народни посланици, католици наше државе стоје данас завијени у дубоку жалост поред гроба свога највишег црквеног поглавара Папе Пија XI. Заједно с њима цео наш народ сагиње главу и клања се великом духу, који је кроз седамнаест година стајао на челу католичке цркве и великом истрајношћу, својом науком и примером показивао свету, да идеја треба да влада материјом. У данашње тешко време међународних затегнутости његова је реч давала потстрека свима који су вољни да свету очувају мир и свима онима, који раде на томе, да се будућност на-

рода и држава заснује на хришћанским принципима.

У знак одавања нашег поштовања позивам господу народне посланике, да великом покојнику ускликну три пута: Слава Му! (Сви народни посланици устају са својих места и кличу: Слава Му! Слава Му! Слава Му!)

Господо народни посланици, изволите чути један одборски извештај.

Секретар Душан Пантић (саопштава): Верификациони Одбор извештава Народну скупштину да је на својој седници од 7 фебруара о. г. изабрао себи за претседника г. Војка Чвркића на место г. Стевана Ђирића, који је дао оставку на овај положај, пошто је Указом од 6 фебруара о. г. именован за Министра просвете.

Претседник Верификационог одбора Војко Чвркић: Овај извештај прима се на знање.

Изволите чути оставке г. г. народних посланика на посланичке мандате.

Секретар Душан Пантић (саопштава): Г. г. народни посланици извештавају Народну скупштину да, сходно § 21 Закона о избору народних посланика, подносе оставке на посланичке мандате, и то:

Драгиша Цветковић на посланички мандат за Срез нишки;

Стеван Ђирић на посланички мандат за Срез сремско-карловачки;

Др. Цафер Куленовић на посланички мандат за Срез жепачки;

Димитрије Магарашевић на посланички мандат за Срез бачко-паланачки;

Инж. Никола Кабалин на посланички мандат за Срез осјечки;

Ђура Јанковић на посланички мандат за Срез осјечки;

Добривоје Стошовић на посланички мандат за Срез добрички;

Тихомир Шарковић на посланички мандат за Срез штавички;

Душан Пантић на посланички мандат за Срез звишки;

Др. Богдан Стопар на посланички мандат за Срез варајдински;

Ђура Микашиновић на посланички мандат за Срез огулински;

Исмет Гавран-Капетановић на посланички мандат за Срез фочански;

Др. Петар Костић на посланички мандат за Срез прњаворски;

Милан Добровољац на посланички мандат за Срез кланьчки;

Др. Хивзија Гавран-Капетановић на посланички мандат за Срез рогатички;

Владимир Казмировић на посланички мандат за Срез леготински;

Милан Бацак на посланички мандат за Срез младеновачки;

Станоје Протић на посланички мандат за Срез параћински;

Војислав Ђорђевић на посланички мандат за Срез кошански;

Господо народни посланици извештавају Народну скупштину, да сходно пропису чл. 50 Устава, подносе оставке на посланичке мандате, и то:

Др. Антон Корошец, на посланичке мандате за град Љубљану и Срез љубљански;

Др. Мехмед Спахо на посланичке мандате за град Сарајево и Срез тузлански;

Др. Франц Куловец на посланички мандат за Срез новомешки;

Богољуб Кујунџић на посланички мандат за Срез босанско-граховски;

Душан Летица на посланички мандат за Срез коренички;

Светозар Станковић, на посланичке мандате за Срезове новокањишки и старобечејски;

Хусејин Ђишић на посланички мандат за Срез мостарски;

Милош Драговић на посланички мандат за Срез јабланички;

Душан Трифковић на посланички мандат за град Београд;

Каменко Божић на посланички мандат за Срез крагујевачки;

Милош Цукавац на посланички мандат за Срез раванички.

Претседник Верификационог одбора Војко Чвркић: Прочитане оставке упутиће се Верификационом одбору.

Изволите чути изјаве г. г. народних посланика, претседника општина, о задржавању посланичких мандата.

Секретар Душан Пантић (саопштава): Г. г. народни посланици извештавају Народну скупштину да, сходно пропису § 12 Закона о избору народних посланика, задржавају свој посланички мандат а дају оставке на положаје претседника општина и то:

Душан Вујић на положај претседника Општине грубишко-посавске;

Петар Витановић на положај претседника Општине грљанске;

Ферид Церих Јабланица на положај претседника Општине босанско-новске;

Сава Јакшић на положај претседника Општине у Српским Моравицама;

Алојзиј Михелчич на положај претседника Општине цељске;

Јожеф Шпиндлер на положај претседника Општине Св. Ана;

Стојадин Павловић на положај претседника Општине петровачке;

Сава Вујић на положај претседника Општине у Сенти;

Марко Јурић на положај претседника Општине града Суботице;

Мартин Стебловник на положај претседника Општине Шмартно об Паки;

Иван Штрцин на положај претседника Општине Коменда;

Фодор Гелерт на положај претседника Општине у Хоргошу;

Славко Ратковић на положај претседника Општине лубињске;

Анастас Чорбевић на положај претседника Општине охридске;

Петар Чипевић на положај претседника Општине цареве-селске;

Сава Богуновић на положај претседника Општине батајничке;

Урош Додер на положај претседника Општине улошко-борачке;

Владимир Побијенски на положај претседника Општине божићке;

Адем Мармулаковић на положај претседника Општине злокућанске;

Јусуф Ђоровић на положај претседника Општине лозанске;

Миро Протић на положај претседника Општине града Пећи;

Живко Ђорђевић на положај претседника Општине орланачке.

Претседник Верификационог одбора Војко Чвркић: Ове ће се оставке упутити Верификационом одбору.

Господо народни посланици, изволите чути још једну оставку.

Секретар Душан Пантић (саопштава): Народни посланик г. Угрин Јоксимовић, извештава Народну скупштину да подноси оставку на посланички мандат за Срез горњо-полошки, сходно пропису чл. 50 Устава.

Претседник Верификационог одбора Војко Чвркић: Ова ће се оставка упутити Верификационом одбору

Изволте чути једну молбу за отсуство.

Секретар Душан Пантић (саопштава): Г. др. Бранко Николић, народни посланик, моли отсуство за 16 о. м. због Крне славе.

Претседник Верификационог одбора Војко Чвркић: Одобрава ли Народна скупштина тражено отсуство? (Одобрава) Објављујем да је тражено отсуство одобрено.

Дајем реч народном посланику г. Трипку Жугићу, да у име шефова група да једну изјаву.

Трипко Жугић: У име посланика из Удружене опозиције, част ми је изјавити, да посланици из свих опозиционих странака неће да учествују при избору скупштинског Претседништва, из разлога који су наведени у нашој изјави пре гласања о верификацији мандата, и због тога напуштамо седницу. (Левица напушта скупштинску дворану).

Претседник Верификационог одбора Војко Чвркић: Господо народни посланици, прелазимо на дневни ред: избор Претседника, три потпретседника и пет секретара Народне скупштине.

Гласање за избор Претседника и осталог скупштинског часништва, сходно чл. 13 Пословника, извршиће се тајним гласањем посебним листићима једновремено. Гласаће се у 3 кутије, које су у дворани постављене и то у једну за Претседника, у другу за потпретседнике и у трећу за секретаре. Молим секретара г. Пантића да изволи извући листиће са именима контролора и да их саопшти Народној скупштини.

Секретар Душан Пантић: (Извлачи листиће са именима народних посланика — контролора).

За избор Претседника: Делимир Петровић, Бећир Ђонлагић, Славко Николић;

За избор Потпретседника: Стојадин Павловић, Дане Милетић и Џахи Љуба Патрногић.

За избор Секретара: Др. Милин Стијић, Карел Гајшек и Милан Бацак.

Претседник Верификационог одбора Војко Чвркић: Молим господу контролоре да заузму

своја места, а због раздавања листића прекидам седницу за кратко време. (Чује се: Добили смо листиће!). Пошто господа посланици изјављују да су листићи раздати, то одмах настављамо седницу.

Молим господина секретара да изврши прозивку, а господу народне посланике, кад буду прозвани, да изволе стављати гласачке листиће у кутије.

Секретар Душан Пантић прозива народне посланике да гласају. (Настаје тајно гласање листићима).

(После гласања).

Претседник Верификационог одбора Војко Чвркић: Господо народни посланици, изволите чути резултат гласања за претседништво Народне скупштине.

За Претседника Народне скупштине гласало је укупно 292 народна посланика. Од тога броја гласало је за г. Милана Симоновића 257 народних посланика. (Опште бурно плескање и повици: Живео!) Празних листића било је 35. Према оваквом резултату гласања, за Претседника Народне скупштине изабран је г. Милан Симоновић. (Бурно одобравање и дуготрајно плескање.)

За Потпретседнике Народне скупштине укупно је гласало 291 народни посланик. Од тога броја гласало је за г. Алојзија Михелчича 263, за г. др. Драгана Дамића 264, за г. Нурију Поздерца 264 и за г. др. Вјекослава Милетића 1 народни посланик. Празних листића било је 27.

Према оваквом резултату гласања за Потпретседнике Народне скупштине изабрани су г. г. Алојзиј Михелчич, др. Драган Дамић и Нурија Поздерац. (Бурно плескање и повици: Живели!)

За Секретаре Народне скупштине укупно је гласало 291 народни посланик. Од тога броја гласало је за г. Милана Бацака 255, за г. Новицу Поповића 254, за г. Стојадина Димитријевића 255, за г. Нику Ђипика 255, за г. Вељка Вишњевића 253 и за г. Анту Ковача 1 глас. Празних листића било је 35. (Бурно одобравање.)

Према оваквом резултату гласања, за Секретаре Народне скупштине изабрани су г. г. Милан Бацак, Новица Поповића, Стојадин Димитријевић, Нико Ђипико и Вељко Вишњевац.

Молим господу чланове изабраног претседништва Народне скупштине, да изволе заузети своја места. (Опште бурно одобравање и плескање). (Изабрани претседник Народне скупштине г. Милан Симоновић, г. г. потпретседници и секретари заузимају места за претседничким столом.)

Претседник Милан Симоновић: Господо народни посланици, сматрам за дужност да вам у своје име и у име својих другова у Претседништву топло захвалим на поверењу које нам је овим избором указано. Стараћемо се да то поверење оправдамо, придржавајући се у току свога рада строгог прописа Устава и Закона о пословном реду у Народној скупштини и поступајући према свима члановима овога Дома подједнако и непристрасно. Ми ћемо моћи својим дужностима да одговоримо само тако, ако у своме раду увек будемо наилазили на сву потребну потпору код свих чланова овога Дома и ми стога, преузимајући данас своје дужности, упућујемо свима најтоплију молбу да нам у нашем раду стално указују своју помоћ, како би наш заједнички рад у овоме Дому био

што плоднији и како би ова Народна скупштина одговорила очекивањима која се на њу полажу. (Одобравање и плескање).

Господо народни посланици, од постанка наше нове државе једва су протекле две деценије. За живот једне државе и једног народа свакако кратко време. Стога је доиста разумљиво ако хоћемо да будемо правични, што се у тако релативно кратком времену и нису могла онако, како би се то могло желети, да реше сва питања која су нам се у новој држави наметала. Озбиљност времена у коме живимо, догађаји чији смо живи сведоци, намећу свима нама народним посланицима, без обзира да ли смо изабрани са једне или друге кандидатске листе врло велике дужности и одговорности. На свима нама лежи историјска одговорност за судбину ове наше лепе уједињене Отаџбине и целокупног нашег народа од Триглава до Ђевђелије и од банатских равница до плавог Јадрана. (Бурно одобравање и повици: Тако је!) У све нас, и једне и друге, упрте су очи свега нашег народа из свих наших крајева, који нам је указао своје поверење, и он с правом очекује од нас да и ми допринесемо свој део за осигурање његове данашњице и за обезбеђење његове што боље будућности.

Ми то, господо народни посланици, дугујемо не само нашим бирачима, не само нашем потомству, — ми то дугујемо и сенима оних великана, оних великих и далековидних синова нашега народа из свих покрајина, који су први почели радити на буђењу наше националне свести и који су нам кроз поколења стално указивали на чињеницу: да смо једнокрвна, једнородна, рођена браћа, да смо једно и да нам свима спас и снага леже само у јединству и заједници. (Опште бурно и дуготрајно одобравање и плескање).

Ми то дугујемо и сенима оних небројених наших див-јунака, чијим жртвама имамо да заблагодаримо што више нисмо принуђени да живимо и у границама туђих држава и што можемо данас да живимо сви удружени и уједињени у својој заједничкој и слободној држави. (Бурно одобравање и плескање).

Ми то дугујемо и успомени неумрлог Краља Ујединитеља... (Сви народни посланици устају са својих места и једнодушно кличу: Слава Му!...) ... , чији нам аманет свима мора стално лебдети

пред очима. (Опште бурно одобравање и повици: Тако је!).

Господо народни посланици, свест свих нас, свест о тежини наше дужности и одговорности, као и великом значају задатка пред којим стојимо, учиниће, непоколебљиво сам у то уверен, да ћемо сви, ма и по цену крајњих напора па и по цену побеђивања самих себе, успешно испунити очекивања која се на нас полажу, и тиме достојно одужити свој дуг према нашем младом Краљу. (Сви народни посланици устају и једнодушно кличу: Живео Краљ! — Настаје опште бруно плескање) ... заједничкој Отаџбини и целокупном народу. (Поновно бурно плескање).

Дубоко прожет тим уверењем, ја вас на крају ове своје речи молим да заједнички узвикнемо:

Да живи Његово Величанство Краљ Петар II! (Сви народни посланици стојећи једнодушно кличу: Живео Краљ! — Бурно и дуготрајно плескање).

Да живи Његово Краљевско Височанство Кнез Намесник Павле! (Сви народни посланици стојећи једнодушно кличу: Живео Кнез Намесник! — Бурно и дуготрајно плескање).

Да живи Краљевски Дом! (Опште бурно плескање и једнодушни повици: Живео Краљевски Дом!)

Да живи Краљевина Југославија! (Једнодушно бурно плескање и сложни повици: Живела Југославија!)

Господо народни посланици, према нашем Пословнику о конституисању Народне скупштине биће обавештен господин Претседник Министарског савета, и кад он буде Народну скупштину обавестио кога ће се дана отворити седнице Народне скупштине, биће наредна скупштинска седница заказана, а ову, пошто је дневни ред исцрпен, са вашим пристанком закључујем. — Али како је у изгледу да ће ова размена аката бити извршена још у току овога дана, то је врло вероватно да ће наша будућа седница бити заказана још данас за 5 часова после подне. Стога молим сву господу народне посланике да пре тога времена буду на окупу у згради Народне скупштине.

Ову седницу закључујем.

Седница је закључена у 11,45 часова.

